ISTORICUL

SEMINARIULUI DIN CURTEA-DE-ARGEȘ

FONDAT LA ANUL 1836

DE

EPISCOPUL ILARION AL ARGEȘULUI

PE LÂNGĂ FRUMOASA ȘI MINUNATA CATEDRALA A ACESTEI EPARHII, MONASTIREA LUI NEAGOE VODĂ BASARAB, ZIDITĂ LA ANUL 1518, DE LEGENDARUL MEȘTERUL MANOLE.

DE

Economul Stavrofor George C. Drăgănescu
Cavaler al ordinului Coróna României
Director al Seminariului.

BIBLIOTECA INSTITUTULUI DE ISTORIE ROMÂNĂ A UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ

PITESCI. TIPOGRAFIA GHEORGHE POPPESCU
1900.

B.I.R. 2490

ISTORICUL

SEMINARIULUI DIN CURTEA-DE-ARGEȘ

FONDAT LA ANUL 1836

DE

EPISCOPUL ILARION AL ARGEȘULUĬ

PE LÂNGĂ FRUMOASA ȘI MINUNATA CATEDRALA A ACESTEI EPARHII, MONASTIREA LUI NEAGOE VODĂ BASARAB, ZIDITĂ LA ANUL 1518, DE LEGENDARUL MEȘTERUL MANOLE.

BIBLIOTECA INSTITUTULUI DE ISTORIE UNIVERSITATEA Bucureşti BIN

DE

Economul Stavrofor George C. Drăgănescu
Cavaler al ordinului Coróna României
Director al Seminariului.

PITEȘCI. TIPOGRAFIA GHEORGHE POPPESCU
1900.

1624

Dedic acéstă lucrare Prea Sfinţitului Ierarch al Bisericeĭ române

D. D. D.r Gherasim Timuş

Episcop de Argeş

în semn de adâncă veneraţiune şi deosebit respect.

I

Prin redeşteptarea conştiinţeĭ naţionale şi reînvierea sentimentuluĭ patriotic, dupe evenementele anuluĭ 1821, care aŭ mers tot crescênd şi desvoltându-se, veni timpul când româniĭ înţelese, că mântuirea neamuluĭ lor, şi emaniciparea de sub jugul amareĭ sclăviĭ, nu póte eşi de cât tot din sînul religieĭ strĕbune, care a fost tot dea-una Paladiul naţionalităţeĭ strămoşeştĭ şi al datinelor nóstre de rasă, cu Biserica naţională în frunte, şi de aceia trebuia şi un cler luminat prin învĕţătură şi puternic prin virtuţile Evangelice, carele cu membriĭ luĭ, ca părinţĭ de familie şi părinţĭ spiritualĭ aĭ poporuluĭ din carele fac parte şi în mijlocul căruia trăesc avênd aceiaşĭ sórtă comună şi la bine şi la rĕŭ, şi la veselie ca şi la suferinţă, se ştie a compătimi cu dênsul pentru a putea sĕ conducĕ pe fraţiĭ lor pe calea progresuluĭ, la libertate la activitate, la frăţie şi la dragostea Evangelică, spre a putea trăi împreună ca naţiune liberă, ca stat independent, pentru ca, acest popor sĕ-şĭ pótă împlini sacra misiune, ca şi strămoşiĭ lor, de civilisator şi luminător printre naţiunile culte, şi maĭ ales cu privire către orient, menire, la care Dumnezeŭ l'a chemat.

De aceste marĭ ideĭ, nutrit fiind prea sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ învăţatul şi valorosul Ilarion Argeşiu

mentorul luĭ Tudor Vladimirescu, cu carele lucrară împreună la redeşteptarea de la 1821, în al doilea rând al păstorieĭ sale, dupe reîntórcerea de la Braşov unde se refugiase ca se scape de urgia persecuţiuneĭ, ce o produse-se evenementele timpuluĭ zavereĭ, înfiinţa în anuluĭ 1836, odată cu seminarul de la Buzĕu, seminarul din Curtea de Argeş, clădind un anume local, pe lângă sfânta Episcopie a curţeĭ de Argeş, falnicul şi admirabilul monument a luĭ Neagoe Vodă Basarab, cea zidită de meşterul legendar Manole.

Acest seminariŭ este aşeḑat într'o posiţiune pitorească muntósă, din cele maĭ frumóse regiunĭ ale ţĕrĭ, din cele maĭ desfătate şi maĭ higienice, în acéasta localitate clasică, unde s'a înghegat viaţa neamuluĭ românesc ca stat, sub domnia Voevozilor Basarabĭ cu Radu Negru în frunte; el este clădit pe malul stâng al rîuluĭ Argeş sub privirea minunateĭ catedrale episcopale în parţea despre sud şi în faţa grandióselor piscurĭ ale Carpaţilor, Surul, Lespezilor şi Negoiŭ, vecĭnic acoperite cu zăpadă, de la piciórele cărora isvoreşte Argeşul, ce curge tot şerpuind printre stâncĭ enorme şi văĭ profunde, până sub zidurile cetăţueĭ luĭ Vlad Vodă Ţepeş care se ridică pe o uriaşă stâncă la piciórele acestor munţi, şi de aci ocolind grandiósa stâncă a citadeleĭ, îşĭ în dréptă cursul spumos şi răpede spre cetatea Basarabilor Curtea de Argeş, drept spre sud.

Acest seminariŭ, a şi fost înaugurat în tómna aceluĭ an, când s'aŭ deschis şi cursurile, pentru pregătirea tinerilor leviţĭ la apostolatul clericatuluĭ român, a fiilor de preuţĭ, de dascălĭ şi a altor fiĭ de românĭ, aĭ Bisericeĭ nóstre creştişe ortodoxă.

De o cam dată s'aŭ primit întrînsul numaĭ 20 de

elevĭ-bursierĭ şi 20 de dascălĭ numiţĭ cândidaţĭ, de pe la bisericile vacante de preuţĭ, şi cari făce-aŭ cursurĭ maĭ scurte de cât bursieri; iar maĭ apoĭ numĕrul bursierilor, a crescut la 40, maĭ în urmă la 60 de bursierĭ; şi în fine s'a ridicat la 80 numărul bursicrilor la anul 1872; iar de la 1864 a început a se primi şi externĭ, căcĭ candidaţiĭ s'aŭ suprimat, din anul 1860.

Cel din tâiŭ Inspector*) al seminaruluĭ, a fost pitariŭ Stanciŭ de loc din Curtea de Argeş om cu destulă cultură pentru timpul sĕŭ, avênd şi un ajutor pentru clase, care eraŭ patru; iar la anul 1845 septembre 7, cu decretul ministerial No. 2988, fu numit Inspectŏr în locul decedatuluĭ Stanciu, pitariul Dimitrie Jianul, cu îndatoŭire şi de întâiŭl profesor; iar al doilea profesor se numi protosinghelul Ghelasie Basarabeanu (român din Basarabia) de câtre locotenentul de Episcop Samoil Sinadon; căcĭ valorosul Ilarion încetase din viaţă, fiind că seminariele până la 1859 staŭ sub directa administraţie a Episcopatuluĭ.

Invăţăturile ce s'aŭ propus în seminar de la începerea luĭ şi până în anul 1852, au fost maĭ mult cele religióse, precum şi elemente de limba Română de Istoria patrieĭ şi Geografie, Aritmetică, elemente de Geometrie şi caligrafia, iar cântările Bisericeştĭ saŭ Psaltichia, se învĕţaŭ într'un mod dastul de desvoltat de renumitul şi talentatul psalt Archimandritul Ghelasie Basarabeanu discipulul mareluĭ dascăl şi compositor român de cântărĭ Bisericeştĭ fericitul Macarie.

La anul 1852 dupe o nouă reorganisare a seminarielor, care eraŭ patru în Muntenia tóte câte cu patru clare, cel de Bucurestĭ, cel de Râmnicul-Vâlceĭ, cel

*) Directorul atuncea se numea inspector.

de Buzeŭ şi al Argeşuluĭ, făcută de Ministerul Instrucţiuneĭ Publice şi al cultelor, la Argeş fu numit Inspector şi întîiul profesor Zacharia Boerescu în locul D. Jianu trecut ca prefect în Judeţul Muscel, iar al doilea profesor şi de cântărĭ Bisericeştĭ D. Dimitrie Protopopescu absolvent al seminariuluĭ, căcĭ Archimanditul Ghelasie încetase din viaţă.

La anul 1863 Decembrie, D. Zaharia Boerescu rĕmâne numaĭ ca profesor, iar rector al seminariului sn numeşte Ieremonachul Anania Melega, om cu óre care cultură; se mai numesc încă şi alţĭ doi profesorĭ şi acum sunt de fie-care clasă câte unul, de clasa IV D. Zaharia Boerescu, de clasa III D. Ion Petrescu, de clasa II D. Ion Rădulescu şi de clasa I precum şi de cântărĭ la tóte clasele D. Dimitrie Protopopescu.

Rectorul Anania Melega nu fu mult timp, căcĭ la 1 Maiŭ 1864 este înlocuit ca Rector cu D. Nicolae Nenciulescu funcţionar din Ministerul Instrucţiuneĭ Publice şi al cultelor, carele şi acesta fu numaĭ până la 15 Octombre 1864. Până la acest an profesoriĭ aŭ fost plătiţi cu leafă lunară de la 300—500 leĭ vechĭ.

II

Cu trecerea seminarielor sub directa administraţiune a Ministeruluĭ Instrucţiuneĭ Publice şi a Cultelor şi cu noua lor reorganisaţiune prin legea de la 1864, fiind acum 8 seminarĭ în România, căcĭ principatele eraŭ unite şi formaŭ o singură Românie acum, se numi rector D. George C. Drăgănescu, absolvent al seminariuluĭ Socola cu 7 clase, bacalaureat şi absolvent al Facultăţeĭ de Teologie din Iaşĭ (1861—1863) cu decretul No. 49198 din 15 Octombrie 1864, carele

continuă şi astă-dĭ 1900, cu titlul de Economul Stavrofor George C. Drăgănescu, avênd un interimat de 10 lunĭ, de la 1 Noembre 1879 până la 1 Septembre 1880, suplinit de păr. George Popescu, absolvent al acestuĭ seminar şi actualmente profesor de religie la Liceul din Pitescĭ.

De la acéstă dată, seminariŭl luând un avênt puternic, se desvoltă repede şi cu un program complect de gimnasiŭ clasic, plus partea religiósă desvoltată în tóte ramurile eĭ, în cadru celor patru clase.

Se creă catedre speciale pentru fie-care obiect aparte cu câte un profesor titular şi cu curs de patru clase, primindu-se elevĭ numaĭ absolvenţĭ a patru clase primare şi dintre aceştia, bursieriĭ prin concurs.

Obiectele fu: 1) catedra de Religie, 2) de limba Latină şi Română, 3) de Istorie şi Geografie, 4) de Matematice, 5) de sciinţele Fisico-Naturale, Agronomice, 6) de Caligrafie şi desemn, 7) de musica vocală şi 8) de cântărĭ bisericeştĭ; — iar maĭ în urmă la anul 1867 se maĭ adaose şi catedrele, 9) de limba Francesă, 10) de limba Elină şi 11) de medicina populară şi igienă şi la anul 1872 se maĭ adaose a 12) o nouĕ catedră Teologică de Morala Creştină, de Teologia păstorală şi de Leturgică.

Prin legea din 1893, dupe o nouĕ reorganisare a seminarielor, regulându-se, ca preoţĭ sĕ nu se maĭ facă de cât numaĭ cu opt clase seminariale, aceste şcolĭ fură înpuţinate prin desfiinţarea seminarielor de la Buzeŭ, de la Huşĭ şi de la Galaţĭ, şi cele rĕmase se fac cu câte treĭ clase numaĭ curs inferior, adică, cel de la Roman, cel de la Curtea de Argeş şi cel de la Râmnicul-Vâlceĭ, care se dea elevĭ pentru cursurile

superióre încă cu câte cinci clase seminarielor de Iaşi şi Bucureşti pentru complectarea a opt clase prevĕzute de lege pentru preoţi şi prin urmare şi programele se modificară, căci pe lângă reducerea catedrelor de limba francesă şi elenă din seminariele cu curs inferior încă din anul 1874, acum se mai reduc din cursul inferior şi cadrele de Teologie, de Fisică şi de Medicina Populară, trecându-se la cel cu curs superior, iar în cursul inferior se adaose în locu-le alte trei catedre şi anume: 1) de limba Română, 2) de limba Germană şi 3) de Gimnastică, sub care regim continuă.

Timpul va aduce, şi încă fórte curând, ca aci la Curtea de Argeş, se fie un seminar complect cu opt clase, căci tóte elementele concură pentru ajungerea la acéstă ţintă.

III

Până la anul 1864, aŭ fost în seminar numai elevi bursieri, dupe reducerea candidaţilor încă din anul 1860; dar de la acéstă dată, pe lângă eleviĭ bursieri, începu a se primi şi elevi externi tot din absolvenţiĭ cursuluĭ primar, al căror număr tot crescênd din an în an, aŭ atins în anul 1877—1878 marele număr de 420 elevi esterni în tóte clasele, pe lângă ceĭ 80 de bursieri, saŭ un total de 500 elevi; însă de la acéstă dată punându-se capăt acesteĭ mulţimi de exteri din causa strîmtorăreĭ localuluĭ, şi avêndu-se în vedere că şi pe la gazde trăiaŭ în condiţiuni ne igienice şi contra moraleĭ, în cât conduita unora lăsa mult de dorit, neputându-se creşte conform vocaţiuneĭ lor, nu s'a mai primit mulţi elevi externi, şi numărul lor

a început a deminua şi a mers tot scăḑând până în anul 1888, de când nu s'aŭ mai primit nicĭ un extern în seminar, dar în locul lor saŭ primit solvenţĭ cu taxa de întreţinere anuală de leĭ 300 cu tótă întreţinerea statuluĭ; şi la sfârşitul anuluĭ şcolar, aceĭ din solvenţĭ, carĭi aveaŭ media generală la ştiinţe de la 7 în sus, iar la conduită media superióră luĭ 8, se primeaŭ bursierĭ, ţinêndu-se cont însă de aptitudinea lor către clericat. In present seminariŭl are numaĭ 64 elevĭ toţĭ internĭ, 46 bursierĭ şi 18 solvenţĭ, număr mic din causa strâmtorăreĭ şi a necomoditâţeĭ localuluĭ.

Am ḑis maĭ sus, că în curând la Curtea de Argeş, pe lângă grandiósă Episcopie, pe lângă acest monument falnic şi minunat al geniuluĭ străbun, pe lângă acest Ierusalim al neamuluĭ românesc, se va clădi în curând un local, care se fie în simetrie şi concordanţă cu sfântul monument episcopal, un seminar de 8 clase complect şi încăpător pentru maĭ multe sute de elevĭ, căcĭ tóte elementele concuréză pentru desvoltarea uneĭ şcolĭ de înaltă cultură clericală, în acéstă localitate vecĭnic încântătóre şi plină de viaţă.

Măsurile pentru acéstă frumósă lucrare sunt şi luate încă din anul 1897.

IV

Este incontestabil şi ştiut de toţĭ, că seminariele aŭ contribuit puternic la răspândirea culturel în masa poporuluĭ nostru, ca şcóle populare religióse, puse la îndemâna fie-căruĭ român, maĭ ales în lipsa altor şcóle secundare, pe când numaĭ seminariele ţineaŭ locul lor; căcĭ pe atuncĭ în România nu eraŭ de cât 2—3

gimnasiĭ, pe când seminariele eraŭ 8. Toţĭ fiĭ poporuluĭ alergaŭ la seminariĭ ca se înveţe carte, şi carte în spiritul Bisericeĭ nóstre străbune creştine ortodoxă, curată şi ne învenitată de nicĭ un prejudiciŭ strein, care pe nesimţite aŭ început a se întroduce cu duiumul în obiceiurile patriarhale ale Românilor, cele curate, sfinte şi umanitare, ca şi origina poporuluĭ de unde a eşit.

Pentru părinţiĭ copiilor a adevĕraţilor românĭ, era şi este încă cea maĭ mare bucurie, când vĕd pe copiĭ lor învĕţând carte bisericéscă pe lângă cea profană, când î-ĭ aud că citesc şi cântă în biserică, când spun cazania scrisă de străbuniĭ lor, şi pe care o ascultă cu mare luare aminte, căcĭ numaĭ de bine î-ĭ învaţă şi-ĭ îndémnă de a fi bunĭ creştinĭ; saŭ când î-ĭ aud că spun câte o mică predică alcătuită de dênşiĭ în şcólă, este culmea fericireĭ lor.

Din seminariĭ aŭ eşit nu numaĭ preoţĭ luminaţĭ şi bunĭ românĭ, dar aŭ eşit încă devotaţĭ învĕţătorĭ, dascălĭ de biserică, notarĭ, primarĭ, logofeţĭ, institutorĭ, profesorĭ, magistraţĭ, medicĭ, ofiţerĭ, funcţionarĭ de tóte treptele, înalţĭ demnitarĭ, miniştri, episcopĭ şi mitropoliţĭ; uniĭ însă s'aŭ dedat comerţuluĭ şi industrieĭ şi aŭ adus marĭ folóse ţĕreĭ: căcĭ ceĭ maĭ înteligenţĭ şi maĭ cu dare de mână, dupe absolvirea seminaruluĭ, aŭ urmat cursurĭ înalte speciale în tóte ramurile activităţeĭ nóstre ca stat cu viitor mare în lume.

Prin urmare, aceste şcolĭ puse la îndemâna poporuluĭ, aŭ contribuit într'un mod netăgăduit de puternic la redeşteptarea naţiuneĭ din letargia întunecatuluĭ somn secular în care o aruncase pisma şi corupţiunea streinuluĭ poftitor de a ne înghiţi într'o ţi.

Ele î-şĭ urmézā şi astă-ḑĭ în linişte şi prin muncă asidue şi fără pretenţiunĭ zgomotóse, opera binefăcătóre de progres şi luminare în poporul nostru; şi cu credinţa tare în Dumneḑeul părinţilor noştrĭ, carele tot dea una a protegeat neamul românesc, a căruĭ străbunĭ aŭ fost plinĭ de virtuţĭ evangelice, dovadă trecutul lor cel glorios, vor merge continuu înainte, privind cu mândrie la viitorul preînsemnat nouĕ de sus, şi reservat urmaşilor stănepoţĭ aĭ eternei Rome.

Şi în adevăr, punând în comparaţie începutul secoluluĭ al noue-spre-ḑecelea, când se înfiinţă seminariul de Socola cel întâiŭ din ţară la 1804, mama tuturor seminarielor române, şi privind unde suntem astă-ḑĭ, ne uimim de marele progres ce am făcut în tóte ramurile activităţeĭ nóstre ca stat cu viitor. Grandiósă operă culturală, săvârşită de românĭ în acest scurt timp, cu care se închee acest secol, numit secolul luminei, secolul inventţiunilor, secolul minunelor, se datoreşte şcóleĭ nóstre române naţionale, în frunte cu seminariele.

Alte neamurĭ aŭ trebuit se lucreze secule întregĭ şi se verse multe sudorĭ şi chiar sînge se curgă, până să ajungă acolo unde sunt astă-ḑĭ; românĭ însĕ în linişte, prin credinţa tare în Dumneḑeul părinţilor lor, cu puterĭ unite, cu muncă încordată, ca şcóla se li fie rodnică, î-ĭ pun temelia în biserică, o înjgheabă pe pietrele amvonuluĭ, o bine-cuvintézā dintre uşile altaruluĭ, pun înainte crucea luĭ Cristos şi cu: Dómne-ajută, într'un timp atât de scurt, formézā un stat compact, un regat puternic la porţile orientuluĭ, o naţiune respectată, cu un mare Rege în frunte şi o

dinastie puternică. Veacul al noue-spre-ḑecelea a pus temeinice base pentru românism, pe temelia cărora nouele generaţiunĭ, vor clădi fără frică, înălţarea mareluĭ edificiŭ român în lume.

V

Directorĭ aĭ acestuĭ seminar dupe timpurĭ aŭ fost:

1). Pitariŭ Stanciŭ de la 1836 şi până la 1844 decedat.

2). Pitariu Dimitrie Jénu de la 1845—1851 decedat.

3). Zacharia Boerescu de la 1852—1863 August, astă-ḑĭ decedat.

4). Ieromonachul Anania Melega de la 1863 Septembre până la 1 Maiŭ 1864, decedat.

5). Nicolae Nenciulescu de la 1 Maiŭ 1864 şi până la 15 Octombre 1864, astăḑĭ decedat.

6). D. George C. Drăgănescu (devenit în urmă Economul Stavrofor George C. Draganescu), de la 15 Octombre 1864 până la 1 Noembre 1879.

7). Păr. George Popescu de la 1 Noembre 1879 şi până la 1 Septembre 1880, astăḑĭ la liceul din Pitescĭ.

8). Iarăşĭ pár. Econ. G. Drăgănescu de la 1 Septembre 1880, carele continuă şi acum în 1900.

Totĭ aceştĭ directorĭ aŭ fost ómenĭ de şcólă cu titlurĭ şcolare, afară de d. Nicolae Nenciulescu, fost funcţionar în Ministerul Instrucţiuncĭ Publice şi al Cultelor.

Şefiĭ petagogĭ aĭ Seminaruluĭ şi secretariĭ.

1). D. Dimitrie Protopopescu, cu decr. No. 44,486 din 1864 Octombre 17 până la 1866 Decembre, astăḑĭ la pensie.

2). Teodosie Protopopescu, cu decretul No. 12,286 Decembre 1866, până la 1867 Octombre, astăḑĭ la pensie în Bucurescĭ.

3). George Clar, cu decretul No. 10,673 Octombre, până la 1873 Februarie, decedat.

4). D. Elia St. Olteanu, cu decretul No. 1564 Februarie 1873 până la 1877 Februarie 13. Astă-ḑĭ director de şcólă primară şi institutor în Bucureştĭ.

5). D. Vasilie Pretorian cu decretul No. 199 Februarie 1877—la August 1877, astă-ḑĭ prim-preşedinte inamovibil la tribunalul din Mehedinţĭ.

6). D. Angelescu cu ordinul No. 1126 Septembre 1 1877—la 1 Maiŭ 1879. In present profesor la seminar.

7). D. C. Bucurescu, ord. No. 5294 Maiŭ 1879—la August 1879.

8). D. Mateiŭ Ivanceanu cu ordinul No. 548 Iulie 1879—la 21 Martie 1880, astă-ḑĭ director şi institutor de şcólă primară.

9). D. George Zahariescu, cu ordinul No. 3002, Martie 1880—la 10 Oct. 1881.

10). D. Ión Bărbulescu, cu ordinul No. 14137 Oct. 6 1881—la 1 Aug. 1882, în present maestru de desemn în Bucureştĭ.

11). D. G. Gibescu cu ordinul No. 12263, Sep. 1882—la 15 Ianuarie 1884. Actualmente arhidiacon şi profesor de religie în Bucurestĭ.

12). D. Badea Cireşanu, cu ordinul No. 911 Ianuarie 31 1884—la 1886 Noembrie. Astă-ḑĭ profesor la Facultatea de Teologie din Bucureştĭ.

13). D. Dumitru Popescu Ilfov cu ord. No. 15849 Noembre 6 1886—la Sept. 1 1887. Actualmente preot în Dobrogea.

14). Arhidiaconul Ieremia Iliescu cu ordinul No. 16344 Oct. 1887—la 1 Februarie 1890. Actualmente preot la capela română din Baden-Baden (Germania).

15). Arhimandritul Veniamin Nițescu cu ordinul 1750 Febr. 22 1890—la Februarie 1 1891, actualmente stareț al Monăstiri Neamțul și Secul.

16). D. C. Vasilescu cu ordinul 1598 Febr. 1891 —la Noembre 1892, decedat.

17). Archimandritul Dionisie Nicolaevitz cu ord. No. 1646 Noembrie 1892—la August 1894. Astă-dĭ archimandrit de scaun la Episcopia Buzeŭ.

18). D. Vasile Mateescu cu ord. No. 1548 Sept. 2 1894, continuă în 1900.

Profesoriĭ, cariĭ saŭ succedat dupe timpurĭ sunt:

De la 1836, și cariĭ aŭ fost numițĭ pe clase sunt până la 1864: 1) Pitariu Stanciu, 2) Dimitrie Jianu pitar, 3) Arhimăndritul Shelasie, 4) Zaharia Boerescu, 5) Dimitrie Protopopescu, 6) Ión Petrescu și 7) Ión Rădulescu.

Iar de la 1864 numițĭ pe specialităților aŭ fost următorĭ profesorĭ pe catedre.

1

De Religie.

1). D. Dimitrie Protopopescu, de loc din Curtea de Argeș absolbent a 4 clase seminariale de la 1852—1879 numit cu decretul No. 55.520 Noembre 1. 1864, astăzĭ eșit la pensie trăește.

2). Păr. George Popescu absolvent a 4 clase în seminariŭl local de loc din Jud. Muscel, prof. de la 1879—1880 Septembre cu decretul No. 992; astăzĭ profesor de Religie la liceul din Pitescĭ.

3). D. Mateĭ Ivănceanu absolvent a 7 clase în seminariul din Bucurescĭ de loc din judeţul Dâmboviţa, prof. cu decretul No. 1861 Februarie de la 1880—1883 Septembrie; astăzĭ Director al şcóleĭ primare de băeţĭ din Curtea de Argeş carol I,

4). Păr. Economul Dumitru Angelescu absolvent a 7 clase în seminariul din Bucurescĭ, de loc din Judeţul Olt, prof. de la 1882 Septembre cu decretul No. 12196 definitiv, continue.

2

Profesoriĭ de Teologie şi de morala Teologica.

1). Păr. Econom Stavrofor George C. Drăgănescu absolvent al Seminariŭluĭ Socola cu 7 clase, Bacalaureat cu diploma 10171 Septembre 27 din 1861, absolvent al facultăţeĭ de Teologie din Iaşĭ (1861—1863), profesor definitiv prin concurs cu decretul No. 1304 din 1873 Februarie şi până la 1893 Septembre, când catedra suprimânduse cu reorganisarea seminarielor, continuă numaĭ ca Director; de loc din judeţul Roman, din Satul Pădureniĭ Joróieĭ.

2). D. Mateĭ Ivănceanu absolvent a 7 clase seminariale din Bucurescĭ, suplinitor de la 1 Februarie 1880 cu decretul No. 1861 până la Septembre acel an, de loc din judeţul Dâmboviţa Astăzĭ Institutor şi Director al şcóleĭ primare Carol I din Curtea de Argeş.

3

Profesorii de limbă Latină şi Română.

1). D. Vasilie Ghejan prof. definitiv cu decretul No. 48771 Septembre 1864 până la 1870 Septembre, transferat la seminariul din R. Vâlcea, Astăzi la pensie, originar din Transilvania.

1). D. Marin Dimirtreanu definitiv de la 1870 transferat de la seminariul din R. Vâlcei cu decretul No. 4874 până la 1 Iulie 1876. Transferat în urmă la şcóla Normală Carol I din Bucurescĭ; cu studiĭ secundare de loc din Judeţul R. Vâlceĭ. Incetat din viaţă.

3). D. Ión T. Dobrescu bacalaureat şi cu 7 clase liceale şi cu curs universitar de la 1876 Septembre cu decretul No. 7357 definitiv, originar din Curtea de Argeş continue.

4

Profesorii de Istorie şi Geografie

1). D. Ión Suşianu absolvent de liceu, de loc din Transilvania numit cu decretul No. 48772. Octombre 15 din 1864 definitiv şi până la 3 Martie 1873, când a decedat.

2). D. Constantin Tonegariu absolvent al seminaruluĭ Socola, de la 3 Martie 1873, definitiv cu decretul No. 16725 din 1883 şi până 1897 Octombre, când a eşit la pensie; astăzĭ primar al Urbeĭ Curtea de Argeş; de loc din Judeţul Vasluĭ.

3). D. Nicolae Mazere licenţiat în litere şi în Teologie suplinitor cu decretul No. 52393 de la 1 Octombre 1897, continue; originar din Transilvania; a dat examen de capacitate şi a eşi între ceĭ din tâiŭ.

5)

Profesorii de Matematică

1). D. Petru Iacobescu, absolvent de liceu definitiv, de la 1864 Decembre cu decretul No. 59255 până la 1 Noembrie 1871; transferat la liceu Lazar în Bucuresci, originar din Bucurescĭ, astăz în dimisie fiind bolnav.

2). D. Constantin Predescu absolvent a 7 clase, seminariul din Bucurescĭ suplinitor, de la 1 Noembrie 1871 cu decretul No. 9812 şi până la 1875 Septembre, înlocuit; de loc din Jud. R. Vâlceĭ.

3). D. Marin Rosariu bacalaureat provisoriu prin concurs de la 1875 Septembrie, şi până la 1876 Septembre, când s'a transferat la seminariŭl din R.-Vâlceĭ; încetat din viaţă; fost de loc din Jud. Vâlcea.

4). D. George Brătăşanu absolvent al şcóleĭ de silvicultură, transferat de la seminariŭl din Râmnicul Vâlceĭ, definitiv de la 1876—1889 cu decretul No. 7365; iar de la 1889 transfarat iarăşĭ la Râmnicul Vâlceĭ. Astăzĭ pensionar, de loc din Bucurescĭ.

5) D. Ştefan Popa absolvent al facultăţeĭ de ştiinţe, suplinitor cu decretul No. 11897 Octombrie 1 1889 până la 1 Octombrie 1890. Transferat la liceul din Galaţĭ; de loc din Iaşĭ.

6). D. Nicolae Em. Teohari, licenţiat în Matematicĭ, suplinitor de la 1890, Octombrie 1, cu Decretul No. 11624 şi până la 1 Septembre 1894; transferat ca profesor şi director la Gimnasul din Câmpu-Lung actualmente profesor şi director al gimnasiŭluĭ din Slatina; de loc din Iaşĭ.

7). D. Ştefan G. Drăgănescu, licenţiat în mate-

maticĭ, suplinitor cu decretul No. 6221 de la 1 Septembrie 1894 şi până la Noembrie acel an, când a luat prin concurs 2 catedre de matematică la Bârlad la şcóla Normală şi la Gimnasiŭ. De la 1895 Septembre şi până la 1899 Iulie a studiat (avênd concediu) tot matematicele în Paris la Sorbona unde a obţinut gradul de Doctor în matematicĭ. Actualminte profesor tot la Bêrlad, la şcóla Normală şi la Liceŭ; de loc din Curtea de Argeş.

8). D. Constantin Procopiu, licenţiat în matematicĭ, suplinitor de la 1 Noembre 1894 cu decretul No. 8396 până la 1 Septembre 1895. Transferat la liceul din Brăila; de loc din Câmpu-Lung.

9). D. Spiridon Popescu, licenţiat în matemicĭ, suplinitor de la 1 Septembre 1895 cu decretul No. 5304 până la 1 Septembre 1897, transferat prin concurs profesor de matematicĭ şi director la Gimnasiul real din Vaslui. Actualmente profesor şi director al Gimnasiuluĭ din Tulcea; de loc din judeţul Covurluĭ.

10). D. Ión Antonescu, absolvent al facultăţeĭ de sciinţe, suplinitor cu Decretul No. 62321 Octombrie 1897 şi până la 31 Decembre acel an, când s'a transferat la Gimnasiul Cantemir din Bucurescĭ; de loc din Bucurescĭ.

11). D. Corneliu G. Drăgănescu absolvent al facultăţeĭ de Sciinţe suplinitoriu de la 1 Ianuarie 1898, cu decretul No. 78269 Decembrie 15 1897 şi până la 1898, când a fost transferat la gimnasiul Cantemir în Bucurescĭ; de loc din Curtea de Argeş.

12). D. Ion Antonescu de a doua óră, transferat de la gimnasul Cantemir din Bucurescĭ, suplinitor cu ordinul No. 52617 Septembre 7, 1898 şi până la Au-

gust 31 din 1899, când s'a transferat la seminariŭl din Râmnicul Vâlceĭ, unde continue.

13). D. Corneliu G. Drăgănescu absolvent al Facultăţilor de sciinţe şi de Drept, transferat îndărăt de la gimnasul Cantemir din Bucurescĭ cu decretul No. 64311 de la 1 Septembrie 1899, continuă.

Profesoriĭ de sciinţele Fisico-Naturale şi Agronomice

1). D. Mihail Frundescu cu diplomă în sciinţe de la Universitatea din Pisa din Italia, definitiv cu decretul No. 48785 Septembre 1 din 1864, până la 1 Noembre 1881; transferat la seminariul din Râmnicul Vâlceĭ, de loc din Bucurescĭ.

2). D. Dobrea Rădulescu absolvent al şcóleĭ de Apricultură, suplinitor de la 1 Noembre 1881 cu decretul No. 15042 până la 1 Septembre 1883, transferat la seminariŭl din Râmnicul Vâlceĭ; de loc din Jud. Vlaşca.

3). D. Michail Frunţescu, reîntors de la seminariul din Vâlcea la 1 Octombrie 1883 cu decretul No. 6505 şi până la 1 Octombre 1896, când a eşit la pensie. Actualminte membru în consiliul Judeţean de Argeş.

4). D. Spiridon Popescu, absolvent al facultăţeĭ de sciinţe suplinitor de la 1 Octombre 1896 cu decretul No. 8145 şi până la Septembre 1897; transferat.

5). D. Ión Antonescu, absolvent al facultăţeĭ de sciinţe, suplinitor cu decretul No. 69577 Noembrie, până la 31 Decembrie acel an. Transferat.

6). D. Corneliu G. Drăgănescu absolvent al facultăţeĭ de sciinţe suplinitor cu decretul No. 78269 Decembre 1897 de la 1 Ianuarie 1898 şi până la 1 Septembre 1898; transferat în Bucurescĭ.

7). D. Ión Antonescu absolvent al facultăţeĭ de sciinţe, suplinitor transferat din Bucurescĭ cu decretul No. 52617 Septembre 1, 1898 şi până la 31 August 1899, transferat la Vâlcea.

8). D. Corneliu G. Drăgănescu absolvent al facultăţilor de sciinţe şi de drept, transferat din Bucurescĭ suplinitor cu decretul No. 64311 de la 1 Septembre 1899, continuă în 1900.

7

Profesoriĭ de Limba Franceză

1). Păr. Econom G. C. Drăgănescu, absolvent al seminariului Socola cu 7 clase, bacalaureat, absolvent al facultăţeĭ de Teologie din Iaşĭ (1861—1863) profesor definitiv de Francesă de la 1 Maiŭ 1867 cu decretul No. 3937 Maiŭ 5 şi până la 1873 Ianuarie, când catedra s'a redus prin budget. Continuă ca Director.

Profesoriĭ de limba Elenă

1). D. George Fachida de origină Greg, absolvent de gimnasiu, suplinitor de la 1 Decembre 1867 cu decretul No. 12825 şi până la Octombre 1868; înlocuit.

2). D. Nicolae Bărcănescu absolvent a 7 clase seminariale din Bucurescĭ, suplinitor cu decretul No. 11836 Octombre 1868 şi până la 1870, Octombre; transferat la gimnasiŭl din Pitescĭ, de loc din judeţul Oltul, Incetat din viaţă.

3). Păr. Econ. G. C. Drăgănescu, absolvent al seminariului Socola becalaureat, absolvent al facultăţei de Teologie din Iaşi (1863), suplinitor cu decretul No. 280 din Ianuarie 1871 şi până la 1873 Ianuarie, când catedra s'a suprimat prin budget. Continuă actualminte ca Director.

Profesorii de limba Germană

1). D. Vasile Popovici absolvent al facultăţei de Teologie din Cernăuţ, de origină Bucovinean, suplinitor cu decretul No. 5940 Octombre 1893 şi până la 1 Septembrie 1895, depărtat.

2). D. Dimitrie Magdu Doctor în Drept de la Viena, Transilvănean, suplinitor cu decretul No. 5288 August 1895 şi până la 1 Aprilie 1896, rechemat în Austria, ca implicat într'un proces juridic.

3). D. Dumitru Michail licenţiat în litere, suplinitor cu decretul No. 1714 Aprilie 1896, contină; de loc din Râmnicul-Vâlcei, a dat examen de capacitate şi a eşit bine.

Profesorii de limba Română

1). D. Constantin Mateescu absolvent al facultăţei de Teologie din Bucuresci, transferat de la seminariul din Roman, profesor cu titul provisoriu, cu decretul No. 6126 de la 1 Octombre 1893 continuă. De loc din Curtea de Argeş.

11

Profesorii de Medicină Populară şi Igienă

1). D. Franţ Ruthhofer, Patron în Hirurgie şi Medicină, suplinitor cu decreful No. 12531 Decembrie

1871 şi până la 14 Septembrie 1873, rĕmas disponibil. De naţionalitate Austriac.*)

2), D. Dr. Ión Surpiţanu Doctor în Medicină din Bucuresci, profesor prin concurs cu decretul No. 9350 Septembre 1873 şi până la Decembre acel an. Transferat la seminariŭl din Râmnicul Vâlceĭ de unde era originar. Incetat din viaţă în urma campanieĭ din 1877 1878, în care a luat parte.

3). D. Franţ Ruthhofer a doua óră suplinitor de la 1 Ianuarie 1874 cu decretul No. 68, continuă şi cu decretul No. 8296 August 1876 până la 4 Februarie 1877; înlocuit. In urmă încetat din viaţă.

4). D. Dr. din Bucurescĭ Constantin Pastia suplinitor cu decretul No. 664 Februarie 1877 până la Sept. acel an, când a demisionat, Originar din Bucurescĭ.

5). D. Dr Ión Russel, doctot în Medicină din Iaşĭ, suplinitor cu decretul No. 9683 Septembre 1 din 1877 până la 1 Decembre 1878; retras şi plecat în America, actaliminte medic de arondisment în Paris. De origină român Basarabean.

6). D. Dr. Alexandru Stăncescu Doctor în Medicină din Bucurescĭ, suplinitor cu decretul No. 1861 Decembrie şi până la 1 Noembre 1880. Retras, în urmă deputat şi prefect la Olt; de loc din Slatina.

7). D. Dr. Dumitru Ionescu Buzeu, Doctor în Medicină din Bucuresci şi Paris, suplinitor cu decretul No. 16014 1880 Decembre, iar la 1884 profesor prin concurs cu decretul 6141 şi până la 1 Octombre 1889 când s'a transferat la seminariul central din Bucurescĭ unde continuă ca profesor şi medic la spitalul Colţea, de loc din Buzĕu.

*) Toţĭ profesoriĭ de medicină aŭ fost şi medicĭ curanţĭ aĭ seminaruluĭ.

8). D. Dr. Petru Stojenescu, doctor în medicină din Paris, suplinitor cu decretul No. 11191 de la 1 Octombre 1889 şi până la 1 Octombre 1893, când catedra s'a suprimat de la seminariele cu curs inferior. Continuă ca medic curant al seminariuluĭ, şi medic al spitaluluĭ oraşuluĭ. De loc din Bucurescĭ

12

Maeştriĭ profesorĭ de Musica Vocală

1). D. Constantin Tonegariu, absolvent al seminariuluĭ Socola, definitiv cu decretul No. 44487 Septembrie 1 din 1864 şi până la 1873, când catedra s'a alipit la cea de cântărĭ Bisericeştĭ şi D. Tenogariu a trecut la catedra de Istorie şi Geografie, fiind vacantă prin decedarea titulariuluĭ.

13

Maeştriĭ profesorĭ de cântărĭ Bisericeştĭ

1). D. Dimitrie Protopopescu, absolvent al seminariuluĭ de Argeş de la 1852 şi până la 1866 Decembre când a remas numaĭ de Religie. Eşit la pensie.

2). D. Theodosie Protopopescu absolvent al seminariuluĭ de Argeş cu decretul No. 12286 Decembre 1866 numit suplinitor şi până la 1 Octombre 1867, retras, în urmă director al cancelarieĭ Episcopieĭ de Argeş şi a Mitropolieĭ de Iaşĭ, astă-zĭ este la pensie, de loc din Curtea de Argeş.

14

Maeştriĭ profesorĭ de cântărĭ şi de Musica vocală unite.

1). D. Georgie Clar, absolvent de seminar şi al

şcóleĭ de Muşică, numit prin concurs definitiv de la 1 Octombre 1867 cu decretul No. 10673 până la 17 Decembre 1890, când a decedat; de loc din Judeţul Dorohoiŭ.

2). Păr. Achimandrit Veniamin Niţescu, licenţiat în Teologie şi absolvent al şcóleĭ de Musică, suplinitor cu decretul No. 284 din 12 Ianuarie 1891, iar cu No. 74248 a luat'o cu examen de capacitate în 1899 din 13 Noembrie, de la 1 Ianuarie 1900 ales stareţ al Mănăstireĭ Neamţu şi Secul. De loc din Judeţul Sucéva.

3). D. Vasile Mateescu absolvent al facultăţeĭ de Teologie suplinitor de la 1 Ianuarie 1900 cu decretul No. 12084 Decembre 23 1899 şi până la 1 Februarie 1900. Şef pedagog în seminar; de loc din Curtea de Argeş.

4). Păr. Econ Gheorghe Ionescu absolvent de seminar complect, prin concurs, transferat de la seminariul central din Bucurescĭ; definitiv cu decretul No. 139/592 Ianurrie 27 1900 continuă.

15

Maestriĭ de caligrafie şi Desemn

1). D. Constantin Predescu, absolvent de 7 clase seminariale, suplinitor cu decretul No. 9082 August 1868; iar cu decretul No. 4013 din 1871Maiŭ a luato prin concurs. Retras în Ianuarie 1883. Astăzĭ Institutor de clasele primare în Bucurescĭ; de loc din Judeţul Vâlcea.

2). D. Badea Cireşianu absolvent de seminariul cu 7 clase, numit suplinitor cu decretul No. 1658 Februarie 7 din 1883: luată cu concurs la 19 Septemvrie

1884 cu decretul No. 10289 şi până la 1891 Octombre, când dupe ce a obţinut titlu de doctor în Teologie de la Cernăuţi, având concediu de la seminar unde era şi şef pedagog, s'a numit profesor de Teologie la facultatea Teologică din Bucurescĭ, unde continuă ca profesor definitiv. De loc din Judeţul Oltul.

3). D. Ión T. Dobrescu, profesoriul de limba Latină, numit suplinitor cu decretul No. 7623 Octombre 1891 şi până la 1893 Octombre, când catedra s'a ocupat cu un titular.

4). D. Dimitrie Costeanu, absolvent al şcóleĭ de Bele arte din Iaşĭ, este transferat de la gimnasiŭl din Roman cu decretul No. 6150 Octombre 1 din 1893 carele continuă. De loc este din Judeţul Roman.

Maeştriĭ de gimnastică.

1). D. George Mihail bacalaureat şi absolvent al şcóleĭ de scrimă şi gimnastică, suplinitor de la Octombrie 15, 1893 cu decretul No. 6310, până la 1 Februarie 1897, când s'a transferat la seminariul din R.-Vâlceĭ, unde se află actualmente. De loc este din R.-Vâlceĭ.

2). D. Alexandru Stoenescu, absolvent de gimnasiŭ şi al şcóleĭ de tir şi de gimnastică, suplinitor de la 22 Februarie 1897 cu decretul No. 1731 şi până la Februarie 1899. De loc din Bucureştĭ.

3). D. Dumitru Niculescu, absolvent al facultăţeĭ de litere, oficer în reservă şi pedagog în seminar numit suplinitor cu decretul No. 8461 din 1 Februarie 1899 şi până la 1 Decembrie 1899. De loc din judeţul Dâmboviţa.

4). D. Nicolae Ştefănescu, absolvent de gimnasiu şi al şcóleĭ de gimnastică, suplinitor cu decretul No. 85709 Noembre 26, 1899, continuu. De loc din Bucurescĭ.

VI

Eleviĭ eşiţĭ cu atestate

de la fundarea Seminarului de la anul 1836 şi până la anul 1900 pe o periódă de 64 anĭ.

Prima serie de elevĭ în număr de 20 seminariştĭ şi 20 de candidaţĭ, aŭ eşit în vara anuluĭ 1840; de la acest an şi până la anul 1854 aŭ terminat cursul şi aŭ primit atestate un numĕr de:

						320	elevĭ cu candidaţĭ
Iar	la	anul	1855	aŭ	absolvit	35	„
„	„	„	1856	„	„	30	„
„	„	„	1857	„	„	22	„
„	„	„	1858	„	„	10	„
„	„	„	1859	„	„	20	„
„	„	„	1860	„	„	21	„
„	„	„	1861	„	„	11	„
„	„	„	1862	„	„	12	„
„	„	„	1863	„	„	21	„
„	„	„	1864	„	„	24	„
„	„	„	1865	„	„	10	„
„	„	„	1866	„	„	17	„
„	„	„	1867	„	„	10	„
„	„	„	1868	„	„	25	„
„	„	„	1869	„	„	26	„
„	„	„	1870	„	„	18	„
„	„	„	1871	„	„	37	„
„	„	„	1872	„	„	22	„
„	„	„	1873	„	„	25	„
						716	

				Transport		716	
Iar	la	anul	1874	aŭ	absolvit	39	elevĭ
„	„	„	1875	„	„	52	„
„	„	„	1876	„	„	56	„
„	„	„	1877	„	„	60	„
„	„	„	1878	„	„	59	„
„	„	„	1879	„	„	85	„
„	„	„	1880	„	„	90	„
„	„	„	1881	„	„	28	„
„	„	„	1882	„	„	57	„
„	„	„	1883	„	„	43	„
„	„	„	1884	„	„	39	„
„	„	„	1885	„	„	23	„
„	„	„	1886	„	„	11	„
„	„	„	1887	„	„	14	„
„	„	„	1888	„	„	18	„
„	„	„	1889	„	„	8	„
„	„	„	1890	„	„	13	„
„	„	„	1891	„	„	9	„
„	„	„	1892	„	„	12	„
„	„	„	1893	„	„	8	„
„	„	„	1894	„	„	24	„
„	„	„	1895	„	„	17	„
„	„	„	1896	„	„	13	„
„	„	„	1897	„	„	18	„
„	„	„	1898	„	„	23	„
„	„	„	1899	„	„	17	„
„	„	„	1900	„	„	13	„
						1565	

Total una mie cinci sute şase ₫eci şi cinci elevĭ absolvenţĭ. Dacă comparăm acest resultat cu numĕrul de 64 de anĭ al exsistenţeĭ acestuĭ seminar, avem un procent de 24½ annal de elevĭ absolvenţĭ.

La acest resultat aŭ conlucrat.

7 serĭ de directorĭ şi

71 de profesorĭ de variate specialităţĭ, ceia ce vine pen-

tru fie-care profesor 22 de elevĭ în plus, resultat cam scump, dar causa este strîmtorarea localuluĭ, căcĭ în puţinĭ anĭ aŭ fost câte 200 de elevĭ în seminar ca să fie câte 50 de elevĭ de clasă după regula pedagogică; almintrelea pogresul la învăţătură tot deauna a fost mulţumitor, precum şi la conduită; promovările aŭ fost de obiceĭ între 70-80-97%. Anul acesta din 64 de elevĭ saŭ promovat 62.

Elevĭ la învăţătură în seminar s'au primit din tóte judeţele ţăreĭ, afară de câte-va din partea Moldoveĭ de sus, de unde n'aŭ venit elevĭ aci.

Remuneraţiele profesorilor de la 1864 aŭ fost dupe importanţa catedrelor; cele de sciinţe şi litere câte 280-360, 420 leĭ lunar cu gradaţiele din 5 în 5 anĭ a 15%, iar maeştrĭĭ aŭ fost retribuiţĭ de la 150 200-250 mensual şi gradaţiele lor.

VII

Dacă facem o reflecţie asupra faselor prin care a trecut acest seminar în calea vèrsteĭ luĭ de 64 de anĭ, vedem că a trebuit să lupte cu multe greutăţĭ, ca să pótă trece peste piedicile ce i se pune-aŭ înainte spre aşĭ asigura un mers spornic câtre ţelul destinaţiuneĭ luĭ.

In anul 1848, cu venirea armatelor Turceştĭ în ţară, dupe evenementele întâmplate atuncea, o parte din acea armată venind în Curtea de Argeş şi ne găsind alte localurĭ încăpătóre, aŭ ocupat seminariul, pre care l'aŭ prefăcut în spital pentru soldaţiĭ bolnavĭ, unde se vĕd şi până astăzĭ sutele de scufundărĭ de pământ ale gropilor, pe unde aŭ fost înmormântaţĭ soldaţiĭ morţĭ în grădina cu pomĭ din dosul seminariuluĭ; şi astfel nu

s'aŭ putut ţinea cursurile o jumătate de an, şi elevii aŭ fost liberaţi pe acasă până la începutul anului viitor, şi dupe ce s'a reparat localul iarăşi s'aŭ început lecţiunile.

In anul 1866 Ianuarie 29 spre 30 pe la orele 2 dupe mieḑul nopţii. localul a luat foc şi a ars până în temelie cu tóte ajutórele date; şi din care am scăpat ca prin minune ne arşi; causa acestui incediu, a rĕmas o enigmă până astăzi, cu tóte anchetele făcute la timp; s'au atribuit însă unor intrigi din afară, constatate în urma unor denunţuri ameninţătóre prinse de administraţia sfintei Episcopii, care era şi ea visata ca şi seminariul şi care mână sacrilegă a şi isbutit în totul, căci tot în acel an la 23 Aprilie nóptea, dupe ce cu câteva ḑile mai nainte mâna criminală încercase sĕ dea foc caselor găsindu-se într'o dimineaţă un şomuiog de cârpe unse cu sĕu şi o bucată de iască care se stinse, băgată în mijlocul cârpelor sub streşina caselor despre nord, s'a dat foc şi clopotniţei Episcopiei de pe pórta quadrilaterului caselor cu două caturi din jurul mănăstirei în care se afla trei clopote mari monumentale ale minunatei catedrale, şi carele s'aŭ topit cu totul de gróznica furie a foculuĭ şi marea căldură ce se încinsese în incediul acelor case mari ce înconjuraŭ monastirea. Şi de aci elevii, unde se localisase dupe arderea seminarului şi unde se ţine-aŭ şi cursurile, căci casele eraŭ fórte mari şi spaţióse, aŭ scăpat ca prin minune ne-arşi dar mulţi pârliţi trecând prin coridórele înflăcărate până să iasă afară la largul câmpului fiind-că şi acest dezastru s'a întâmplat tot pe la mieḑul nopţii pe când elevii dormeau prin camerile lor. La tóte aceste focuri am fost martur ocular.

Un fapt singular: înaintea acestuĭ mare incediŭ, fiind dupe Paştĭ într'o Vineri dupe prânz pe la orele patru în urma uneĭ ploĭ dulce de primăvară şi timpul încântător, mĕ preumblam prin pridvorul caselor din faţa frumóseĭ Biserici, privind natura cea atât de rĕdĭtóre, de o dată subit s'a audit un trăsnet detunător drept în faţa Bisericeĭ despre sud, în cât toţĭ câţĭ eram pe afară şi eleviĭ, carĭ învăţaŭ prin curte, am remas uimiţĭ, ne pricepênd de unde a venit acest detunet aşa de straşnic, căcĭ ceriul era limpede şi frumos şi timpul liniştit; alţiĭ credînd că aŭ crăpat zidul Bisericeĭ în acea parte, care era tocmaĭ în faţa clopotniţeĭ, aŭ alergat la Biserică, iaŭ dat ocol au intrat înăuntru, dar nimic nu sa putut observa şi am rĕmas cu toţĭ gênditorĭ, ce semn va fi acesta. Aceacta întêmplare a fost cu vreo două ḑile înaintea Sf. Gheorghe când clopotniţeĭ i s'a dat foc. Şi în adevăr, focul s'a vĕḑut de un om care mergea pe câmpia Rodovanuluĭ despre nordul mănăstireĭ, licărind maĭ întâi tocmaĭ deasupra clopotelor, carele a creḑut că este lumănarea paraclisieruluĭ care s'a suit se tóce; şi cum clopotniţa de la jumătate în sus era de lemn aŭ ars repede şi focul ajutat fiind de un vênt subţire s'a comunicat ca fulgerul la tóte casele ce se ţineau şir şi tóte acoperite cu şiţă, arḑînd cu desăvîrşire; iată semnul, iată prevestirea sinistruluĭ.

Imediat dupe foc, am şi făcut cu eleviĭ examenul de finitul anuluĭ cantonânduĭ în câmp sub acoperişurĭ improvisate, şi în urmă iam concediat pe acasă.

Mêna sacrilegă a isbutit pênă în fine şi lucru ne explica, căcĭ şi autoriul acestuĭ incediu desastros, nu s'a putut descoperi.

Justiţia a presupus pe mai mulţi, anchete şi arestări preventive saŭ făcut destule, dar nici o descoperire, şi vinovaţiĭ aŭ rĕmas acoperiţi cu vĕlul întunericuluĭ, şi ne pedepsiţi; dar pentru această mare crimă, nu vor scăpa de justiţia Dumnezească, ce îşi vor lua plata pedepseĭ în lumea eternă de la dreptul şi nemitarnicul Judecător, carele ştie totul şi răsplăteşte fie căruia dupe feptele luĭ, fără părtinire saŭ căutare în faţă.

Fostau óre vre-o consecinţă a acestor crime cele două focurĭ din urmă ce aŭ consumat oraşul în aniĭ 1875 şi 1877 ambele întêmplate în luna Maiu?! De multe orĭ pe lîngă un rĕu făcător, sufer maĭ mulţi buni şi o crimă expiază maĭ uşor prin sacrificiele a maĭ multor inocenţi; Sfênta scriptură maĭ zice: „cel răŭ, răŭ va peri; cu ce măsură veţi măsura cu aceia vi se va măsura şi vouă“ (Mateiŭ VII 2; XXI, 41).

Era îngrozitor şi înfricoşat spectacolul acestuĭ sinistru, ale căruĭ flacărĭ uriaşe într'o nópte întunecósă, se ridicaŭ la o înălţime de maĭ multe ḑecimĭ de metri şi amenințaŭ sĕ învălue acest monument de glorie străbună, biserica luĭ Manole cea minunată şi admirată de tótă lumea; dar Dumnezău a protegiat bicerica Maiceĭ Sale, cu hramul Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ, şi a scăpat intactă din această primejdie amenințătóre; versiunĭ se făcuse multe, ca biserica luĭ Neagoe a fost pârlită şi sculptura pietrilor ciobită, însă nimic n'aŭ fost adevărat din tóte aceste svonurĭ, monumentul a rĕmas neatins, căcĭ curtea dejur împrejur era fórte largă. Monumentul era în adevĕr deteriorat pe din afară şi multe pietre dislocate, dar din causa timpuluĭ şi a cutremurilor de pământ, ceea ce a necesitat restaurarea luĭ.

VIII

In vara aceluĭ an, s'a închiriat un local de seminar în oraşul Curtea de Argeş, care este la o depărtare de doĭ chilometri de sfînta Episcopie; acest local fiind compus din apartamentele a patru proprietarĭ, saŭ acomodat dupe trebuinţele seminariuluĭ, fiind alipite unul de altul şi de la 1 Octombre 1886, s'aŭ şi început cursurile cu elevĭĭ,

Dar pare-că, fatalitatea, fiica rĕutăţeĭ zavistuósă, urmărea cu distrugerea şi perderea acestor două instituţiunĭ: Episcopia şi seminariul, care în acéstă localitate nu pute-aŭ exista una fără de alta; căcĭ în anul următor 1867 Decembre 2, într'o Sâmbătă, dupe serviciul bisericesc de dimineaţă pe la orele 11, a ars şi têmpla sfinteĭ Episcopiĭ, cu tot mobiliarul şi odórăle din lăuntru, scăpându-se de abea sicriul cu sfintele móşte, policandrul cel mare de argint şi poleit cu aur din mijlocul biserieeĭ, şi candelele cele marĭ în număr de cincĭ tóte de argint şi lucrate în stilul biserieeĭ, cu turnuleţe răsucite şi poleite cu aur, dar şi aceste tóte turtite şi rupte, iar celelálte odóre preţióse rĕmase de lá fondatorĭ afară de puţine, în care este brăul luĭ Neagoe fondatorul tóte aŭ ars de foc. Têmpla era de lemn, sculptată însă cu multă măestrie şi poleită, nu era însă acea de la Neagoe Vodă fondatoriul, care fusă-se cusută de soţia luĭ Despina Dómna pe catifea de mătase bordo cu fir de aur, şi împodobită cu pietre scumpe şi cu mărgăritare, şi despre care se ḑice, că ar fi fost răpită de Ungurĭ prin nişte intrigĭ de familie domnească, urzite cu mult maĭ în urmă de mórtea familieĭ fondatoriuluĭ.

Acest foc, carele a consumat o mulţime de odóră

scumpe şi tot mobilierul din lăuntru al Episcopieĭ, iarăşĭ a rĕmas acoperit cu vălul misteruluĭ. Se ḑice că suflarea vêntuluĭ, pentru că în acea ḑi era furtură mare la munte cu zăpadă, printr'o mică crăpătură de la fereastra Proscomideĭ pĕtrunḑînd în lăuntru a spulberat o scântee de la cărbunĭ ce rămasă-se în vatra foculuĭ de la slujbă, şi ar fi asvărlit'o pe sfânta Masă de unde îndată aprinḑêndu-se stofele cu care era acoperită, lesne s'a comunicat para foculuĭ la cuvuclionul, carele acoperea sfînta Masă şi carele şi acéstă fiind de lemn sculptat şi fórte uscat, flacările s'a întins până la catapeteasmă, şi până să se bage de seamă de ceĭ din curte, biserica era tótă în flăcărĭ în lăuntru.

Dar Dumnezeŭ, are grije de aĭ seĭ şi de biserica sa, căcĭ a sculat în urmă un al doilea Zoroboabel în persónă mareluĭ nostru Domn, Carol I devenit în urmă Rege al Românieĭ şi o a doua Despina Dómnă în Maiestatea sa Regina Elisabeta carĭ cu un zel demn de sucesori aĭ luĭ Neagoe Vodă Basarab şi aĭ marelor domnĭ Românĭ, aŭ restaurat din nou acel măreţ şi falnic monument de glorie strĕbună şi laŭ împodobit cu o têmplă şi un mobiliar lucrat în Paris şi în Viena numaĭ în bronz aurit şi bătut cu pietre scumpe şi de o artă minunată, de tot aceia ce geniul omenesc este capabil şi icónele împărăteştĭ lucrate la Roma în mozaic; şi care lucrare de restaurat a ţinut 12 anĭ, de la 1874 şi până la 1886, când a fost tărnosită la 12 Octombre fiind într'o Duminică, cu cea maĭ mare pompă vĕzută în ţară în presenţa Maestăţilor lor Regele şi Regina, a Mitropoliţilor şi Episcopilor şi a întreg sfîntuluĭ sinod, a Miniştrilor ţăreĭ, a miniştrilor puterilor strĕine,

a Senatorilor, a Deputaţilor, a profesorilor, Magistraţilor, a preoţilor, Călugărilor, a înalţilor funcţionarĭ civilĭ şi militarĭ, a representanţilor tuturor judeţilor şi a o mulţime de popor de peste 25,000 de ómenĭ. Serbările aŭ ţinut treĭ ḑile, fiind şi treĭ regimente de soldaţĭ şi unul de artilerie, şi cu două musicĭ militare.

Ochiul nu se maĭ sătura de a privi această minune artistică şi preţiósă; strĕiniĭ din tóte părţile chiar şi de preste ocean, cariĭ ḑilnic visitează acest cap de operă, remân uimiţĭ de acest produs al arteĭ române. Sĕ nu se uite, că cu restaurarea acestuĭ minunat monument a fost însărcinat marele architect frances Lecomte Dunouy, care este neîntrecut în arta sa de contemporanĭ, şi carele a reuşit perfect în acéstă lucrare.

IX

Seminariul însĕ a trebuit sĕ maĭ sufere şi de aci înainte; un grozav foc, consumând oraşul Curtea de Argeş în două rînduri, unul în Maiŭ 1875, a ars şi localul seminariuluĭ din preună cu două din treĭ părţĭ ale oraşuluĭ din care causă a trebuit ca eleviĭ să dea examen anticipat şi cursurile de abea s'aŭ început pe la sfîrşitul luneĭ luĭ Noembre, dupe ce s'a refăcut casele, ce arsăse. In fine tot în luna luĭ Maiŭ în nóptea de 4—5 fiind a doua zi Inălţarea Domnuluĭ la 1877 încă un gróznic incediu, carele a consumat a patra parte a oraşuluĭ, a împedicat şi cursurile seminariuluĭ a se începe la timp; căcĭ şi de astă dată a ars o mică parte din localul seminariuluĭ.

Reflectând asupra acestor calamităţĭ consumate una dupe alta în cincĭ rînduri la Curtea de Argeş şi numaĭ într'un interval de 11 anĭ de la 1866 Ianuarie

30 şi până la 1877 Maiŭ 5, nimenĭ nu se póte îndoi, că mâinĭ criminale aŭ făptuit la săvîrşirea lor, maĭ ales avêndu-se în vedere şi modul cum s'aŭ săvêrşit şi secretul cu care aŭ fost pecetluite, ne putându-se legal a se descoperi nimic la nicĭ unul din aceste sinistre; căcĭ este greŭ a se da la lumină motoriĭ societăţilor oculte, când ele sunt bine organisate, şi lovesc sigur de la întunerec.

De aci înainte curmându-se seria calamităţilor, care urmăre-aŭ cu distrugerea instituţiunile culturale din acéstă localitate, seminariul a mers tot propăşind; căcĭ deşi aŭ avut maĭ multe anchete, tóte provenite de a afară, şi care ave-aŭ de scop de a tulbura ordinea şi liniştea internă a luĭ, n'aŭ găsit însĕ nicĭ un ecoŭ în lăuntru dupe voia vrăjmaşilor, cariĭ vo-iaŭ a pescui în apă tulbure; ci profesoriĭ uniţĭ fiind tot dea una împrejurul Directoriuluĭ, aŭ ştiut a dejuga asemenea manopere meschine şi rĕutăcióse şi aŭ ţinut sus şi nepătat stîndardul Seminariuluĭ şi demnitatea şcóleĭ, aşa că seminariul din Curtea de Argeş, a avut tot-dea-una cea maĭ bună reputaţie şi a fost model în privirea instrucţiuneĭ, a educaţiuneĭ, a ordineĭ şi a părintesteĭ îngrijiri a copielor şi a direcţiuneĭ ce li s'a dat.

In vara anuluĭ 1881, Prea sfinţitul Episcop de atuncea Ghenadie Petrescu, fost în urmă Mitropolit Primat al Românieĭ, cu fonduri de la stat clădind un local pentru cancelarie şi personalul sfinteĭ Episcopiĭ, în partea despre sud-est a monumentuluĭ şi alăturĭ cu locul unde a fost vechiul seminar, compus din vr'o 25 de camere şi vĕdînd că seminariul în oraş suferea

într'un local strîmpt şi lipsit de aer şi pentru care statul plătea 2500 leĭ chirie anuală, a cedat aceste case pentru local de seminar, unde s'a şi mutat din acel an în luna luĭ Octombre şi în care case se află şi astăzĭ. Dar cum acest local este cu totul insuficient şi impropiŭ pentru numĕrul de elevĭ ceruţĭ şi pentru trebuinţele unuĭ seminar cu internat, se aştéptă în curând clădirea unuĭ noŭ local propriŭ şi satisfăcĕtor, construit dupe cerinţele moderne şi în raport cu palatul regal, ce este deja terminat, care să fie demn a sta în faţa Bisericeĭ luĭ Manole şi maĭ ales când şi seminariele s'aŭ redus din 8 la 4.

XI

Mobilier seminariul nu are dupe cum ar trebui, se va face însă cu noua clădire.

Material didactic are însă în deajuns, şi tot aceia ce'ĭ trebue pentru studiŭ de curs inferior: Hărţĭ murale pentru tóte fasele geografice şi pentru tóte timpurile istorice, hărţĭ în relief, globurĭ terestre şi eferice, tablourĭ variate, instrumente pentru geometrie, tablourĭ pentru istoria sacră, şi un muzeŭ aprópe complect pentru sciinţele naturale, botanică, zoologie, mineralogie, geologie, animale împăiate, schelete, figurĭ de botanică, hărţĭ plastice peste 300, păserĭ, reptile etc., afară de aparate de fisica şi de chimie, căcĭ dupe nouă reorganisare a seminarielor, fisica s'aŭ redus din cursul inferior, şi prin urmare nicĭ aparate nu trebue.

Cu acest muzeŭ s'a înzestrat seminariul de d-nu Tache Ionescu, fostul Ministru al Instrucţiuneĭ Publice şi al Cultelor în luna Aprilie 1895, din fondurile ministeruluĭ.

Seminariul mai are şi o mică bibliotecă, cărţi de literatură, de sciinţe şi diverse, conţinând un număr de vr'o 1200 de èxemplare în 1500 volume, şi care se tot măreşte continuŭ.

XII

Dacă schiţind istoria acestui seminar, am atins în parte şi câte-va fase din ale sfinteĭ Episcopiĭ de Argeş contimporane cu evenimentele petrecute la seminar, aceasta am făcut'o din două puncte de privire: întâiŭ că dupe cum am ţis mai sus, sórta acestor două instituţiuni în acéstă localitate, a fost şi este ne despărţită una de alta; Episcopia fără seminar ar însemna o simplă biserică parochială, un monument pentru visitatorĭ; iar seminar fără Episcopie, n'ar avea raţiune de a fi.

Cât a fost numai ca monastire de călugărĭ, ea nu însemna de cât o simplă chinovie; dar de la ridicarea eĭ la rangul de Episcopie a Argeşuluĭ la anul 1793, a început se jóce un rol însemnat atât în istoria bisericeĭ nóstre, cât şi în istoria ţĕreĭ atrăgându-şĭ asupră-şĭ privirile tuturor românilor, precum şi a faptelor petrecute dupe timpurĭ la Curtea ie Argeş şi a distinşilor prelaţĭ, cariĭ aŭ păstorit'o.

Şi în adevăr, cel întâiŭ Episcop al Argeşuluĭ a fost Iosif, Român de naţiune, pe când Mitropolitul ţĕreĭ şi toţĭ ceilalţĭ Episcopĭ eraŭ grecĭ; prelat eminent şi bun păstoriŭ al bisericeĭ, fiŭ de preot din Judeţul Vâlceĭ.

Mai în urmă vine distinsul Ilarion marele patriot şi mentorul luĭ Tudor Vladimirescu, cu carele aŭ lucrat împreună la redeşteptarea Românilor de la 1821.

Aceştĭ doĭ bărbaţĭ marĭ aĭ renaşterĭĭ române episcopul Ilarion şi Tudor Vladimirescu, aci în Episcopia de Argeş sfătuindu-se şĭ-aŭ alcătuit planurile de luptă, pe care le-aŭ executat în urmă. Vin dupe aceia maĭ în urmă episcopĭ aĭ Argeşuluĭ, marele Neofit Scriban preşedintele comitetuluĭ unioniştilor din Moldova de la 1856, carele din preună cu ilustru Cogălniceanu Michail şi alţĭ marĭ partioţĭ, aŭ fost sufletul unireĭ ţĕrilor surorĭ.

Un Ghenadie I, ierudit dascăl, talentat predicator şi distins prelat al Bisericeĭ Române; acesta carele ştia şépte limbĭ, din preună cu nemuritoriul Mielchisedec, aŭ representat biserica română la consiliul general al tuturor conferiunilor creştine din lume, care sa ţinut la Bonna în Germania în anul 1875, care consiliŭ a avut de scop unirea tuturor sectelor religióse, cu religiunea creştină ortodoxă. Acest mare prelat, prin marele sĕŭ talent oratoric şi profunda ierudiţiune a făcut epoca oratorică în biserica Română.

Tot de la acéstă Episcopie s'aŭ rădicat doĭ mitropoliţĭ. Iosif Naniescu, ierudit prelat, fost profesor şi împodobit cu viaţă sfântă, din episcop al Argeşuluĭ, s'a ales mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ la anul 1875 Iunie şi carele păstoreşte şi astă-ḑĭ acéstă Mitropolie, serbătorindu-şĭ jubileul de 25 de anĭ de Mitropolit în 6 Iulie 1900 cu o pompă măreaţă, înconjurat de tóte autorităţile ţĕreĭ, şi Ghenadie II Petrescu, bărbat inteligent şi fórte energic, carele a activat restaurarea monumentuluĭ, la 1893 tot de la acéstă episcopie s'a ales Mitropolit Primat al Românieĭ.

Astă-ḑĭ Episcop al Argeşuluĭ, ales la 1894, este Prea Sfinţitul Gherasim Timuş, doctor în teologie, băr-

bat erudit şi înţelept, fost profesor şi decan al facultăţeĭ de teologie din Bucurescĭ, bun păstor, infaticabil scriitor şi mult milos şi făcător de bine.

La noĭ şcóla s'a format în tinda bisericeĭ şi de aceia cântăreţiĭ bisericeĭ cariĭ ajutaŭ pe preot în predarea buchiler copiilor sătenilor, a remas până astădĭ cel de „dascăl.“

De la biserică şcóla inspirându-se, a primit binecuvêntare şi putere, iar şcóla la rândul eĭ, a luminat minţile copiilor şi le-aŭ înflăcărat inima de focul dragosteĭ către D-ḑeŭ şi către aprópele, împodobind'o cu tóte virtuţile Evangelice, a apărat religia străbună, a conservat limba şi datinele şi a păstrat obiceiurile părinteştĭ.

De cât-va timp se ivise şi la noĭ în ţară un curent nenorocit, venit se înţelege de la alte neamurĭ, unde religia şi şcóla aŭ fost odinióră în luptă, şi a căror ne înţelegerĭ n'au încetat încă, şi carele curent tindea de a deslipi şcóla de biserică, saŭ cel puţin religia în şcólă să fie lăsată pe un plan cu totul ne însemnat şi să se predea de orĭ şi ce persónă, fie şi ne aptă în acéstă privinţă; şi dacă nu se băga de seamă ca să se ia mĕsurĭ la timp, o păţiam póte şi noĭ ca şi popórele acelea, care lăsându-se a cădea în acéstă greşală, se sbuciumă astă-ḑĭ în lupte intestine, fără nicĭ un folos real şi se slăbesc moralicește.

Româniĭ aŭ fost favorisaţĭ de provedinţă, ca religia lor creştină ortodoxă, să se formeze în mijlocul naţiuneĭ, în sînul familieĭ sale, cu un cler familist ca şi dênsa, eşit din popor şi se trăiască în popor deavalma cu fraţiĭ lor, avênd aceiaşĭ sórtă şi luând parte cu dênsul şi la bine şi la rĕŭ, şi la luptă şi la isbândă,

şi la suferinţă ca şi la fericire, ca dupe cum ḑice apostolul Pavel, să se facă tuturor tóte, ca pe fraţiĭ lor seĭ pótă ajuta şi mântui.

In alte părţĭ nu este tot aşa, acolo religia voeşte să predomine statul, de aceia şi aplicarea eĭ în popor se face printr'un cler celibatar exclus din sînul familieĭ, împărţit în ordine, constituit în caste, independent de societate, rece şi indeferent la nevoile societăţeĭ, de şi în aparenţă se arată fórte umanitar, dar în ascuns pândeşte tot-de-una ocasia spre a pune stăpânire şi pe conştiinţă ca şi pe averea omuluĭ.

Din privirea celor ḑise maĭ sus, legea din 1893 a fost prea aspră cu şcólele bisericeştĭ, desfiinţând cele treĭ seminariĭ, de Buzĕŭ, de Huşĭ şi de Galaţĭ, şi celuĭ de Râmnic dându-ĭ o scurtă durată; căcĭ motivul că daŭ prea mulţĭ preoţĭ eparchielor în conformitate cu noua lege a cleruluĭ mirean şi trebuinţele parochielor, nu da dreptul a desfiinţa nişte şcóle puse la îndămîna poporuluĭ, şi care aŭ adus atâtea serviciĭ ţĕreĭ şi bisericeĭ şi într'un timp atât de îndelungat.

Se putea maĭ bine regulamenta, de a se da o direcţiune practică cursuluĭ inferior al seminarielor eparchiale cu patru clase, la care maĭ adăogându-se o a cincea clasă pentru pedagogie şi lucrărĭ practice manuale, precum şi cursurĭ de pomologie, de grădinărie, de creşterea animalelor şi de mică agricultură practică, eşaŭ dintr'ênsele elevĭ carĭĭ ar fi putut fi învĕţătorĭ prin comunele rurale, cântăreţĭ de biserică, dirijorĭ de corurĭ vocale, primarĭ bunĭ, gospodarĭ, etc., fiind-că în aceste şcolĭ alipite de episcopiele eparchielor se creşteaŭ copiĭ mult maĭ în spiritul ţăranuluĭ român, de cât cum se creşte astă-ḑĭ învĕţătoriĭ săteştĭ

prin şcólele normale cu totul laicisate şi în uitare de cele bisericeşti; căcĭ românul a fost şi este religios, şi numaĭ întru cât va rămânea în păstrarea acestor obiceiurĭ patriarhale strĕbune, va fi român neaoş; iar pentru preuţĭ se fie rĕmas cursurile superióre de opt clase la două saŭ treĭ seminariĭ ale ţĕreĭ, şi în care cursurĭ trece-aŭ eleviĭ din cele patru clase ale seminarielor inferióre, numaĭ aceĭ maĭ inteligenţĭ şi cu aptitudinĭ pentru clericat, avêndu-se de limită şi o notă óre care, precum şi observările profesorilor în cursul celor patru anĭ de studiŭ.

Viitorul va dovedi, dacă am avut dreptate asupra acestor ḑise.

Şcóla română, nu trebue despărţită de biserică. Religia la Românĭ a mers şi trebue să mérgă mână în mână cu şcóla ca douĕ surorĭ gemene, ca douĕ fiice ale aceluiaşĭ Tată ceresc, în carele totul se concentră şi de unde ne vine tótă lumina, tótă ştiinţa, tótă puterea şi tot ajutoriul şi progresul şi trupesc şi sufletesc şi spiritual şi material şi în carele se cuprinde vecĭnica nóstre viaţă şi ne sfărşita fericire.

— FINE. —

BIBLIOTECA CENTRALĂ Bucureşci